

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

VŨ QUANG HÙNG

**NGHIÊN CỨU BIẾN ĐỘNG SỬ DỤNG ĐẤT
HUYỆN BẮC QUANG, TỈNH HÀ GIANG
GIAI ĐOẠN 2005 - 2013**

Chuyên ngành: Quản lý Đất đai

Mã số : 60 85 01 03

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC NÔNG NGHIỆP

Người hướng dẫn khoa học : *PGS.TS. Đàm Xuân Vận*

Thái Nguyên, năm 2013

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả nêu trong luận văn là trung thực và chưa từng được ai công bố trong bất kỳ công trình nào khác.

Tác giả luận văn

Vũ Quang Hùng

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành chương trình cao học của tôi, trước hết tôi xin chân thành cảm ơn các thầy cô giáo trong Khoa Tài Nguyên và Môi trường, Khoa Sau Đại học - trường Đại học Nông lâm Thái Nguyên, những người đã tạo điều kiện giúp đỡ và dìu dắt tôi trong suốt quá trình học Cao học. Đặc biệt, tôi xin cảm ơn PGS.TS. Đàm Xuân Vận đã tận tình hướng dẫn cho tôi hoàn thành luận văn thạc sĩ này.

Tôi xin cảm ơn cán bộ công chức Sở Tài Nguyên và Môi trường, UBND huyện Bắc Quang tỉnh Hà Giang, nơi tôi xin số liệu thực hiện đề tài đã tạo điều kiện cho tôi trong quá trình thực hiện đề tài.

Tôi rất cảm ơn gia đình, người thân, bạn bè những người đã luôn ở bên cạnh động viên, giúp đỡ tôi trong suốt thời gian học tập và thực hiện luận văn tốt nghiệp thạc sĩ.

Thái Nguyên, ngày tháng năm 2013

Học viên

Vũ Quang Hùng

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC TỪ VÀ CỤM TỪ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC CÁC BẢNG	vii
DANH MỤC CÁC HÌNH	viii
MỞ ĐẦU	1
1. Đặt vấn đề	1
2. Mục tiêu tổng quát.....	2
3. Mục tiêu cụ thể.....	3
4. Yêu cầu của đề tài	3
Chương 1: TỔNG QUAN TÀI LIỆU NGHIÊN CỨU.....	4
1.1. Cơ sở thực tiễn của đề tài.....	4
1.2. Cơ sở khoa học của việc ứng dụng hệ thống thông tin địa lý trong công tác xây dựng bản đồ hiện trạng sử dụng đất.....	5
1.2.1. Bản đồ hiện trạng sử dụng đất.....	5
1.2.2. Tỷ lệ bản đồ hiện trạng sử dụng đất.	5
1.2.3. Yêu cầu kỹ thuật đối với bản đồ nền sử dụng trong thành lập bản đồ hiện trạng sử dụng đất	6
1.2.4. Nội dung và nguyên tắc thể hiện các yếu tố hiện trạng sử dụng đất ..	10
1.2.5. Bản đồ hiện trạng sử dụng đất dạng số.....	11
1.3. Nghiên cứu biến động đất đai	18
1.3.1. Khái niệm về biến động	18
1.3.2. Nội dung đánh giá biến động sử dụng đất	18
1.3.3. Các phương pháp đánh giá biến động	19
1.3.4. Ý nghĩa của việc đánh giá biến động sử dụng đất đai.....	24
1.4. Nhu cầu chuyển đổi mục đích sử dụng đất trong quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa (CNH - HĐH) ở nước ta	25

1.5. Tình hình nghiên cứu ứng dụng công nghệ GIS trong đánh giá biến động đất đai.....	26
1.5.1. Tình hình nghiên cứu ứng dụng công nghệ viễn thám kết hợp với GIS trên thế giới.....	26
1.5.2. Tình hình nghiên cứu ứng dụng công nghệ viễn thám kết hợp với GIS ở Việt Nam.....	28
Chương 2: NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU.....	34
2.1. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	34
2.2. Thời gian, địa điểm nghiên cứu.....	34
2.3. Nội dung nghiên cứu.....	34
2.4. Phương pháp nghiên cứu.....	34
2.4.1. Phương pháp điều tra thu thập số liệu.....	34
2.4.2. Phương pháp điều tra khảo sát thực địa.....	35
2.4.3. Phương pháp xây dựng và biên tập bản đồ.....	35
2.4.4. Phương pháp chồng ghép bản đồ và thống kê số liệu.....	37
Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN.....	38
3.1. Khái quát các điều kiện tự nhiên, kinh tế - xã hội.....	38
3.1.1. Đặc điểm tự nhiên.....	38
3.1.2. Các nguồn tài nguyên.....	40
3.1.3. Thực trạng môi trường.....	42
3.1.4. Điều kiện kinh tế - xã hội:.....	43
3.1.5. Thực trạng phát triển cơ sở hạ tầng.....	44
3.2. Tư liệu và thiết bị sử dụng.....	47
3.3. Xây dựng bản đồ hiện trạng năm 2005.....	48
3.3.1. Thu thập dữ liệu phục vụ cho số hóa bản đồ.....	48
3.3.2. Kết quả thu thập bản đồ, tài liệu đã có trên khu vực nghiên cứu.....	48
3.4. Hiện trạng sử dụng đất năm 2005 và cơ cấu các loại đất.....	52
3.4.1. Đất nông nghiệp.....	52
3.4.2. Đất phi nông nghiệp.....	53
3.4.3. Đất chuyên dùng.....	54

3.5. Xây dựng bản đồ hiện trạng năm 2013	56
3.5.1. Công tác thu thập, chuẩn bị tài liệu	56
3.5.2. Độ tin cậy của số liệu.....	57
3.6. Hiện trạng sử dụng đất năm 2013 và cơ cấu các loại đất.....	61
3.6.1. Đất nông nghiệp	61
3.6.2. Đất phi nông nghiệp.....	63
3.6.3. Đất chưa sử dụng.....	65
3.7. Đánh giá biến động sử dụng đất giai đoạn 2005 - 2013	67
3.8. Đánh giá biến động sử dụng đất giai đoạn từ năm 2005 đến năm 2013 .	70
3.8.1. Tổng diện tích tự nhiên huyện Bắc Quang	69
3.8.2. Nhóm đất nông nghiệp.....	69
3.8.3. Nhóm đất phi nông nghiệp.....	73
3.8.4. Nhóm đất chưa sử dụng	76
3.9. Đánh giá chung về tình hình quản lý sử dụng đất	78
3.10. Đề xuất quản lý và sử dụng hợp lý nguồn tài nguyên đất	79
3.10.1. Giải pháp quản lý và sử dụng hợp lý nguồn tài nguyên đất	79
3.10.2. Giải pháp tổ chức thực hiện quy hoạch, kế hoạch sử dụng đất ..	82
3.10.3. Giải pháp định hướng quy hoạch sử dụng đất năm 2020	82
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ.....	85
1. Kết luận.....	85
2. Kiến nghị.....	86
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	88

DANH MỤC CÁC TỪ VÀ CỤM TỪ VIẾT TẮT

Từ và cụm từ viết tắt	Nghĩa
BCH	Ban chấp hành
CNH-HĐH	Công nghiệp hóa- hiện đại hóa
DT	Diện tích
GPMB	Giải phóng mặt bằng
HTSDĐ	Hiện trạng sử dụng đất
KCN	Khu công nghiệp
UBND	Ủy ban nhân dân

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1: Tỷ lệ bản đồ nền dùng để thành lập bản đồ hiện trạng sử dụng đất	7
Bảng 1.2: Các khoanh đất phải thể hiện trên bản đồ hiện trạng sử dụng đất	10
Bảng 3.1. Thống kê diện tích các loại đất năm 2005	50
Bảng 3.2: Thống kê diện tích các loại đất năm 2013	60
Bảng 3.3: Thống kê biến động các loại đất	70
Bảng 3.4: So sánh diện tích năm 2005 và năm 2013	70
Bảng 3.5: Bảng Chuyển đất đai giai đoạn 2005 – 2013	72
Bảng 3.6: Biến động các loại hình sử dụng đất nông nghiệp 2005 – 2013	69
Bảng 3.7: Biến động các loại hình sử dụng đất phi đất nông nghiệp 2005 - 2013..	73
Bảng 3.8: Biến động các loại hình đất chưa sử dụng 2005-2013	76

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình 1.1. Phương pháp phân loại dữ liệu đa thời gian	21
Hình 1.2. Phương pháp đánh giá biến động tạo thay đổi phổ	22
Hình 1.3. Chỉ số thực vật qua hai mùa khác nhau trong năm	23
Hình 1.4. Phương pháp đánh giá biến động sau phân loại.....	24
Hình 1.5. Trạm thu ảnh vệ tinh & Trung tâm Quản lý dữ liệu quốc gia	30
Hình 2.1: Các bước trong quá trình nắn chỉnh ảnh Raster.....	36
Hình 3.1: Sơ đồ vị trí huyện Bắc Quang	38
Hình 3.2 Cơ cấu diện tích đất năm 2005	52
Hình 3.3: Cơ cấu diện tích đất Nông nghiệp năm 2005	52
Hình 3.4: Cơ cấu diện tích đất phi nông nghiệp năm 2005	54
Hình 3.5: Cơ cấu diện tích đất chưa sử dụng năm 2005	56
Hình 3.6: Cơ cấu diện tích đất đai năm 2013	61
Hình 3.7: Cơ cấu diện tích đất nông nghiệp năm 2013	62
Hình 3.8: Cơ cấu diện tích đất phi nông nghiệp năm 2013	63
Hình 3.9: Cơ cấu diện tích đất chưa sử dụng năm 2013	65
Hình 3.10: Quy trình xây dựng bản đồ biến động sử dụng đất.....	66
Hình 3.11. Cơ sở dữ liệu bản đồ hiện trạng sử dụng đất năm 2005	67
Hình 3.12. Cơ sở dữ liệu bản đồ hiện trạng sử dụng đất năm 2013	68
Hình 3.13: Chức năng chồng ghép Analysis Tools – Overlay – Union.....	68
Hình 3.14: Chức năng chồng ghép bản đồ UNION	69
Hình 3.15: Cơ sở dữ liệu bản đồ biến động sử dụng đất huyện Bắc Quang 2005-2013 trên ArcGIS.....	69
Hình 3.16: Biến động diện tích đất nông nghiệp 2005-2013	70
Hình 3.17: Biến động diện tích đất phi nông nghiệp 2005-2013	74
Hình 3.18: Biến động diện tích đất chưa sử dụng 2005-2013	77

MỞ ĐẦU

1. Đặt vấn đề

Nghiên cứu biến động sử dụng đất có ý nghĩa quan trọng với thực tiễn sản xuất, bảo vệ môi trường, đối với công tác quy hoạch và bảo vệ nguồn tài nguyên, đặc biệt trước sự suy giảm nhanh của nguồn tài nguyên này dưới sức ép của tốc độ gia tăng dân số, CNH – HĐH nông nghiệp và nông thôn như hiện nay. Sự thay đổi tích cực hoặc tiêu cực của mỗi loại hình sử dụng đất là bức tranh phản ánh chân thực và rõ nét nhất thực trạng phát triển kinh tế xã hội của địa phương.

Những năm trước đây, công tác quản lý đất đai của nước ta chưa được quan tâm nhiều, gần như bị lãng quên, gây ra nhiều tiêu cực xã hội ảnh hưởng lớn đến đời sống nhân dân. Mặt khác, trong cơ chế thị trường ngày nay sự tồn tại khách quan của nhiều thành phần kinh tế kéo theo sự đa dạng của các mối quan hệ trong quản lý và sử dụng đất.

Với sự phát triển của khoa học kỹ thuật, các thông tin phải chính xác, nhanh chóng và kịp thời nên việc ứng dụng các phương pháp làm bản đồ truyền thống không còn phù hợp và một bộ công cụ làm bản đồ mới ra đời, đáp ứng được nhu cầu trên. Đó là hệ thống thông tin địa lý (Geographic Information Systems), viết tắt là GIS. Sự ra đời của hệ thống thông tin địa lý (GIS) là một bước tiến hết sức to lớn trên con đường đưa các ý tưởng, kết quả nghiên cứu địa lý, cách tiếp cận hệ thống theo quan điểm địa lý học hiện đại vào cuộc sống. Ngày nay, GIS được ứng dụng trong rất nhiều lĩnh vực khác nhau có liên quan đến địa lý như: thành lập bản đồ, phân tích dữ liệu không gian đánh giá tài nguyên đất, xây dựng, quy hoạch đô thị và nông thôn... GIS được sử dụng trong nhiều ngành kỹ thuật trong đó có ngành quản lý đất đai.

Huyện Bắc Quang là trung tâm kinh tế, chính trị, văn hóa và xã hội của tỉnh Hà Giang, đặc biệt trong những năm qua với sự chuyển mình mạnh mẽ theo Số hóa bởi Trung tâm Học liệu